

Ažurirani Plan upravljanja okolišem

Projekat zaštite od poplava u Bosni i Hercegovini
Pod-projekt Foča-Ustikolina (Kosovska rijeka)

Septembar, 2018.

SKRAĆENICE I AKRONIMI

BiH – Bosna i Hercegovina

EA – Okolišna procjena

EMF – Okvirni plan upravljanja okolišem

EMP – Plan upravljanja okolišem (PUO)

EU – Europska unija

FBiH – Federacija Bosne i Hercegovine

OP – Sigurnosna politika

IZVRŠNI SAŽETAK

Na području općine Foča-Ustikolina pri poplavama povratnog perioda 1/100 ugroženo je 1505 m² stambenog prostora i 239 m² prostora na kojem se nalaze javni objekti. Komercijalni objekti, sakralni objekti i poljoprivredno zemljište do sada nisu bili ugroženi poplavama.

Uopćeno, svi negativni uticaji u fazi izgradnje su u slučaju ovog projekta privremeni i mogu se ublažiti primjenjujući dobre građevinarske prakse.

Prvo usvojeno tehničko rješenje u 2014. godini ocijenjeno je kao nepovoljno, sa okolišnog stanovišta, i preporučena je izrada novog projektnog rješenja baziranog na primjeni okolišno prihvatljivih tehnika, odnosno gabiona i reno-madraca, uz primjenu autohtone vegetacije po završetku radova.

Učesnici u javnoj raspravi su se složili sa potrebom izrade novog projektnog rješenja. Nije bilo primjedbi na sadržaj Plana upravljanja okolišem.

U 2018. godini urađeno je novo tehničko rješenje koje je ocijenjeno kao povoljno na okolišnog stanovišta i urađen je ovaj Ažurirani Plan upravljanja okolišem.

Za poslove implementacije ovog Plana neće biti potrebe za posebnom obukom. Nadzorni organ koji bude vršio poslove nadzora ovoga plana, treba da ima odgovarajuće kvalifikacije, odnosno da ima diplomu građevinskog inženjera sa najmanje 5 godina iskustva na vršenju poslova Nadzornog organa.

Vodoprivredni inspektor vrši poslove nadzora u fazi korištenja u skladu sa ovlaštenjima. Posebna obuka i nabavka opreme neće biti potrebna.

Za funkcionalno korištenje sistema odbrane od poplava i efikasnu odbranu, potrebna je nabavka opreme za kantonalni i operativne centre za civilnu zaštitu, kao i sredstva za komunikaciju, dojavu i upozoravanje koja treba da budu na raspolaganju svim sudionicima odbrane od poplava.

SADRŽAJ

1	POZADINA PROJEKTA	1
1.1	UVOD	1
1.2	HISTORIJSKI PODACI O POPLAVAMA	1
1.3	TRENUTNI NIVO IZGRAĐENOSTI SISTEMA ZA ODBRANU OD POPLAVA	3
1.4	OSNOVNE INFORMACIJE O PROJEKTU	3
1.5	KARAKTERISTIKE LOKACIJE	4
2	POTENCIJALNI UTJECAJI NA OKOLIŠ	5
2.1	POTENCIJALNI UTJECAJI NA OKOLIŠ POVEZANI SA POPLAVAMA I SISTEMIMA ODBRANE OD POPLAVA	5
2.2	POTENCIJALNI UTJECAJI OD PROJEKTA	5
3	PLAN OKOLIŠNOG UPRAVLJANJA	6
3.1	PLAN MJERA UBLAŽAVANJA I ODGOVORNOSTI	6
3.2	PLAN OKOLIŠNOG MONITORINGA	9
4	RAZVOJ KAPACITETA I POTREBE ZA OBUKOM	14
5	ALTERNATIVE	16
6	PROCES JAVNIH KONSULTACIJA	17

POPIS TABELA

Tabela 1 Tehničke karakteristike projekata	3
Tabela 2 Utjecaji projekta po fazama	6
Tabela 3 Plan mjera ublažavanja i odgovornosti	6
Tabela 4 Plan okolišnog monitoringa u fazi građenja i fazi korištenja.....	10
Tabela 5 Opći zahtjevi- lista za provjeru.....	11
Tabela 6 Uređenje gradilišta- lista za provjeru.....	12
Tabela 7 Zatvaranje gradilišta -lista za provjeru.....	14
Tabela 8 Nedostajuća materijalno-tehnička sredstva za odbranu od poplava za Općinu Foča Ustikolina	15
Tabela 9 Specifikacija opreme za Kantonalni i Općinske operativne centre i rukovodioce odbrane od poplava.....	16

POPIS SLIKA

Slika 1 Poplavna površina Foča-Ustikolina i Foča Ustikolina(Kosovska)	2
Slika 2 Regulisano korito Kosovske rijeke	3
Slika 2 Područje plavljenja na području Foča-Ustikolina sa položajem projektiranih regulacija i nasipa	4

1 POZADINA PROJEKTA

1.1 UVOD

Razne vrste poplava predstavljaju razne vrste i stepene opasnosti za ljude, imovinu i okoliš zbog različite dubine, brzine, trajanja, stope navale i drugih opasnosti u vezi sa poplavama. Imovina u opasnosti od poplava mogu biti stambene zgrade, infrastruktura za transport i javne usluge, trgovačka i industrijska preduzeća, poljoprivredno zemljište te okolišno i kulturno nasljeđe. Ukratko, negativni uticaji poplava se mogu opisati kao:

- Uticaji na ljude: Poplava može izazvati fizičke povrede, bolest i gubitak života. Rizici se povećavaju ako plavna voda nosi otpad. Plavna voda kontaminirana sa kanalizacionom vodom ili drugim zagađivačima (na primjer hemikalije koje se drže u garažama ili trgovačkim objektima) može često izazvati bolesti, direktno ili kao rezultat kontakta sa zagađenom plavnom vodom ili indirektno kao rezultat taloga koji ostane. Uticaj na ljude i zajednice kao rezultat stresa ili trauma od poplava, ili čak od same prijetnje poplava, može biti ogroman.
- Uticaji na imovinu: Plavne vode obično izazivaju strukturalnu štetu. Šteta koju poplave mogu izazvati preduzećima i infrastrukturi, kao što su transport ili elektro i vodoprivreda, može imati veliki štetan uticaj na lokalnu i regionalnu privredu
- Uticaji na okoliš: Značajni štetni uticaji poplava na okoliš mogu biti erozija tla, erozija obale, odron i oštećena vegetacija kao i uticaji na kvalitet vode, habitate, floru i faunu koje izazivaju bakterije i drugi zagađivači koje nosi poplavna voda. Poplave mogu imati i korisnu ulogu u močvarnim habitatima koji ovise o godišnjim poplavama.

Upravljanje poplavama ima za cilj smanjenje gorepomenutih potencijalnih rizika koristeći razne tehnike. Bilo koja struktura za upravljanje poplavama neupitno ima pozitivan uticaj na ljude, imovinu i okoliš. Ali razne strukturalne mjere, koje uključuju različite vrste radova i intervencija radi kontrole poplava, mogu imati i negativne uticaje prirodne hidrološke i posljedično ekološke procese u ekosistemu rijeke.

Svjetska banka pruža pomoć Vladi Bosne i Hercegovine vezano za implementaciju Projekta zaštite od poplava. Cilj projekta je osigurati zaštitu od poplava ranga pojave 1/100 na poljoprivrednim, stambenim i poslovnim dobrima u gradu Goražde (6 lokacija) i općini Foča-Ustikolina (1 lokacija).

Ovaj cilj će se postići (a) izgradnjom, obnovom i modernizacijom infrastrukture za zaštitu od poplava, (b) institucionalnim razvojem kroz jačanje sistema predviđanja poplava i objekata za rano upozoravanje. Najveći dio sredstava će biti fazno usmjeren u rekonstrukciju, modernizaciju i poboljšanje postojećih sistema za zaštitu od poplava. Za investicije koje će biti identificirane u toku implementacije Projekta, primijenit će se zahtjevi po pitanju okolišne procjene prema zakonima Bosne i Hercegovine i procedurama Svjetske banke.

1.2 HISTORIJSKI PODACI O POPLAVAMA

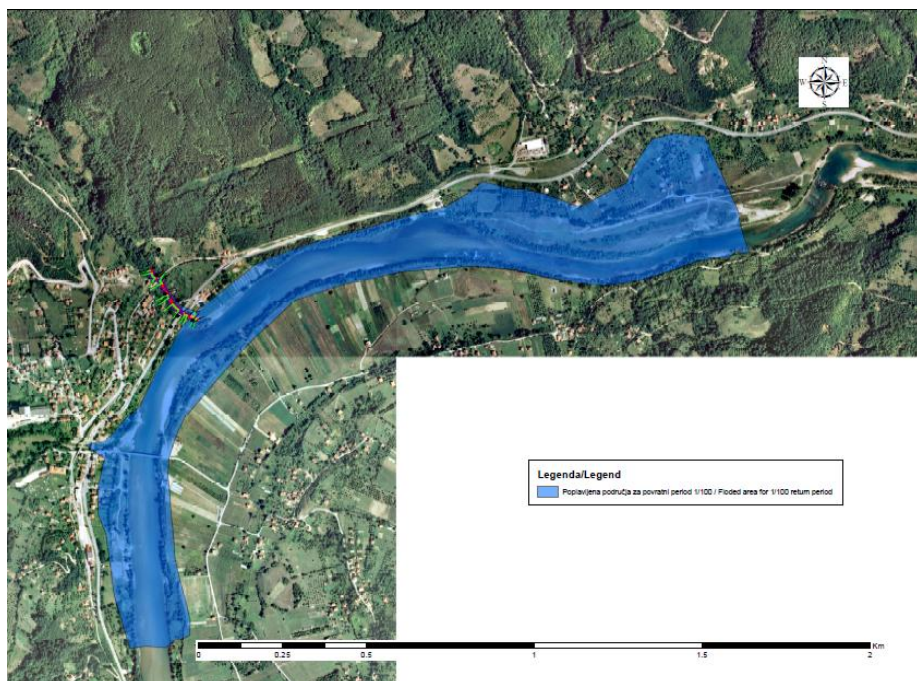
Drina ima tipični nivalno-pluvijalni režim oticanja ("snježno-kišni režim"), koji podrazumijeva maksimalni nivo vode u aprilu, te drugi maksimalni u decembru. Kako glavni dio riječnog sliva ima planinske karakteristike (gornji tok čak i visoko-planinske), izvor rijeke Drine je bogat vodom zbog otapanja snijega i velikih padavina.

Prije izgradnje nekoliko akumulacija, Drina je bila poznata po velikim poplavama. Ona koja se najviše pamti je poplava koja se desila 27 marta 1896. godine, kada je zbog velikih kišnih

padavina, u kombinaciji sa otapanjem snijega, u srednjem toku rijeke Drine došlo do protoka od oko 9500 m³/s (za usporedbu: srednji protok rijeke Dunav u Beogradu iznosi 5600 m³/s), što je dovelo do uništenja nekoliko naselja. Između ostalih, uništen je i grad Ljubovija. Poznati most Mehmed Paše Sokolovića u Višegradu je u potpunosti bio pod vodom. Maksimalni protok na profilu Višegrad (A=13.934 km²) 1896. godine je bio skoro duplo veći od prosječnog protoka rijeke Dunav na profilu u Beogradu (A=525.000 km²) te preko šest puta veći od protoka na profilu rijeke Save sa površinom od A=88.000 km².¹

Početkom decembra 2010. godine, na rijeci Drini, Limu i drugim pritokama, desila se najveća poplava u posljednjih više od 100 godina. Brojna naselja uključujući Foču, Goražde, Višegrad, Bratunac, Zvornik i dijelove Bijeljine, podlegla su velikim poplavama. Krajem novembra i početkom decembra 2010. godine, velike kiše (u tri dana od 100 do 200 mm) na teritoriji Crne Gore i Bosne i Hercegovine istovremeno, uzrokovale su veliko podizanje nivoa vode na cijeloj teritoriji sliva rijeke Drine. Na pritokama rijeke Drine (Pivi, Čehotini, Limu i Jadru) kao i na samoj Drini, plavni val trajao je od kraja novembra do kraja prve dekade decembra 2010. godine. To je bio veliki plavni val, djelimično zbog toga što akumulacije u slivu Drine nisu mogle da prime tako ogromnu količinu vode, te je došlo do izlivanja vode kada je plavni val dostigao svoj vrhunac, ali ne prije toga. Nivoi vode koji upozoravaju na stanje alarmantnosti prekoračeni su na svim rijekama u slivu, a na hidrološkoj stanici Radalj na rijeci Drini (u Srbiji), nivo vode od 659 cm, koji je zabilježen 3. decembra 2010. godine, predstavljao je apsolutni historijski maksimum. Ovaj veliki plavni val u slivu Drine uzrokovao je poplave na teritoriji Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Srbije, što je za posljedicu imalo značajnu materijalnu štetu.²

Na području općine Foča-Ustikolina pri poplavama povratnog perioda 1/100 ugroženo je 1505 m² stambenog prostora i 239 m² prostora na kojem se nalaze javni objekti. Komercijalni objekti, sakralni objekti i poljoprivredno zemljište do sada nisu bili ugroženi poplavama.

Slika 1 Poplavna površina Foča-Ustikolina i Foča Ustikolina(Kosovska)

¹ Poplava na rijeci Drini 1896. godine – Početak promjena evropske historije poplava (“Flood on the Drina River in the year 1896 - points for the change of the European flood history”); Zoran M Radić 2011-11-29; (Projekat br. III-433007).

² „STUDIJA SLUČAJA 1: POPLAVE U SLIVU RIJEKE DRINE (NOVEMBAR – DECEMBAR 2010.)” REPUBLIKA SRBIJA Republički hidrometeorološki zavod i Ministarstvo unutrašnjih poslova – Sektor za vanredne situacije”, prezentirana na regionalnom sastanku za jačanje regionalne saradnje u oblasti meteorologije, hidrologije i klimatskih promjena za upravljanje rizikom od katastrofa, Sarajevo, 28 – 29. mart 2011.

1.3 TRENUTNI NIVO IZGRAĐENOSTI SISTEMA ZA ODBRANU OD POPLAVA

Na dionici od ušća Kosovske rijeke u rijeku Drinu pa 60 m uzvodno urađena je regulacija izvođenjem trapeznog korita sa kosinama obloženim kamenom u betonu (Slika 2).

Slika 2 Regulirano korito Kosovske rijeke

1.4 OSNOVNE INFORMACIJE O PROJEKTU

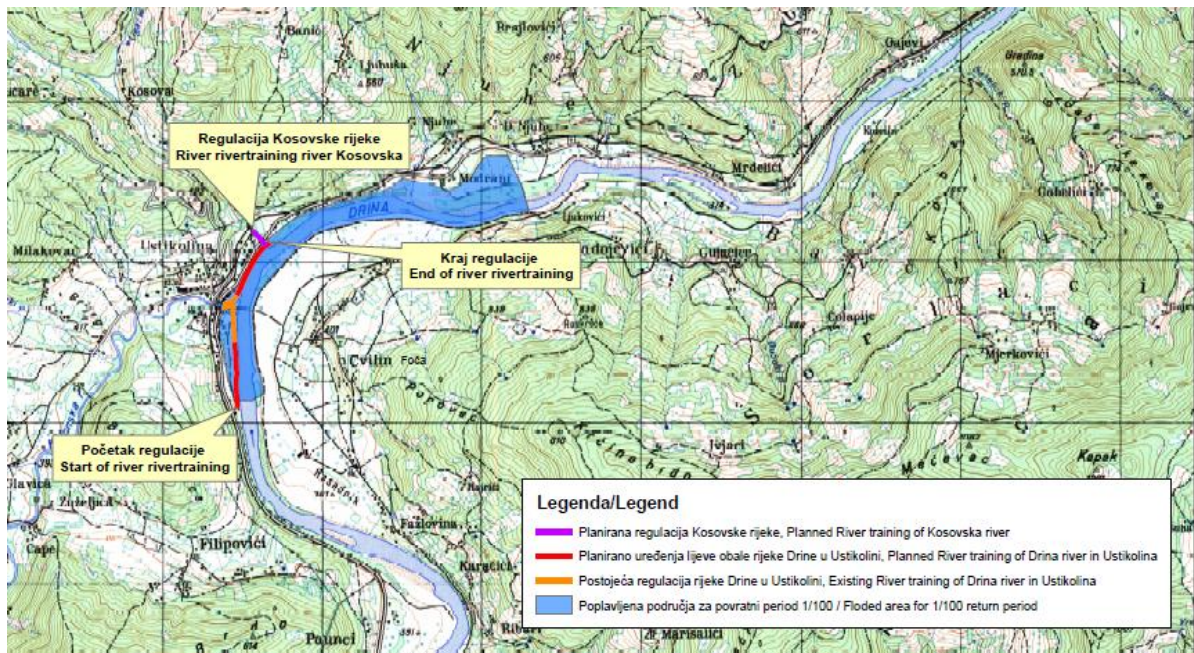
Tabela 1 Tehničke karakteristike projekata

Općina	Foča-Ustikolina
Naziv projekta	Glavni projekat za investicione radove na području Gorazda i Foče Ustikoline Pod-projekat Regulacija Kosovske rijeke
Planirane strukture za kontrolu poplava	Institut za hidrotehniku d.d. Sarajevo (maj, 2018) Regulacija korita izvođenjem trapeznog korita sa kosinama obloženim kamenom u betonu u dužini od 152,63 m.
Uticaji na retenziju i režim podzemne vode	Nema
Zaštitni efekt/stepen	1/100
Tačnost podataka o poplavama	Prosječna
Stanje projekta	Glavni projekt je revidiran i prihvaćen
Dobijene dozvole/ potrebne	Rješenje o urbanističkoj saglasnosti ³ Rješenje o odobrenju za građenje ⁴ (dozvolu je potrebno obnoviti) Rješenje o vodnoj saglasnosti ⁵
Problemi sa granicama (državne/entiteti)	Nema

³ Rješenje br. UP-1:04-5-23-12/14 od 22.01.2014. izdato od strane Službe za prostorno uređenje, imovinsko-pravne, geodetsko-katastarske, izbjegla i raseljena lica, boračka i stambena Općine Foča Ustikolina

⁴ Rješenje br. UP-1:04-5-23-146/15 od 25.12.2015. izdato od strane Službe za prostorno uređenje, imovinsko-pravne, geodetsko-katastarske, izbjegla i raseljena lica, boračka i stambena Općine Foča Ustikolina

⁵ Rješenje br. UP-1: 04-25-690/15 od 15.12.2015. izdato od strane Ministarstva za privredu BPK Gorazde

Slika 3 Područje plavljenja na području Foča-Ustikolina sa položajem projektiranih regulacija i nasipa

1.5 KARAKTERISTIKE LOKACIJE

Flora

Rijeka Kosovska protiče kroz urbanizirani dio naselja Ustikolina na čijem se izlazu i ulijeva u rijeku Drinu. Uz obalni pojas ove rijeke nekada su dominirale šume sladuna i cera (*Quercetum conferatae-cerris*) dok su se uz same obale razvila vegetacija joha i vrba (*Populetalia albae*). Fragmenti navedenih vegetacija postoje i danas. Prostor uz ušće ove rijeke u rijeku Drinu je danas poprilično urbaniziran i nalazi se u naselju Ustikolina. Vodotok sam po sebi trpi određene antropogene pritiske. Dominirajuće biljne zajednice danas na prostoru ušća ove rijeke jesu biljne zajednice nitrofilnih staništa (*Chenopodietea*).

Fauna

Rijeka Kosovka je naseljena insektima koji pripadaju grupama Ephemeroptera i Trichoptera. Pored grupe insekata u rijeci su prisutne i pojedine vrste riba kao npr.: mrena (*Barbus barbus* (Linnaeus, 1758)), škobalj (*Chondostoma nasus* (Linnaeus, 1758)), klijen (*Squalius cephalus* (Linnaeus, 1758)), česika (*Rutilus rutilus* (Linnaeus, 1758)).

Blizina naseljenog mjesta ne privlači divlje životinje pa su pored obala ove rijeke naseljene životinjske vrste koje prate čovjeka kao npr: *Apodemus silvaticus* (Linnaeus, 1758) – šumski miš, *Sciurus vulgaris* Linnaeus, 1758 – vjeverica, *Rattus rattus* (Linnaeus, 1758) – crni pacov i *Talpa europaea* Linnaeus, 1758 – krtica.

Krupnija divljač, zbog blizine naseljenog mjesta ne zalazi u predjele donjeg toka Kosovske rijeke.

Kulturno-historijsko naslijeđe

U zoni izvođenja radova nema evidentiranog kulturno-historijskog naslijeđa

2 POTENCIJALNI UTJECAJI NA OKOLIŠ

2.1 POTENCIJALNI UTJECAJI NA OKOLIŠ POVEZANI SA POPLAVAMA I SISTEMIMA ODBRANE OD POPLAVA

Glavnim projektom za regulaciju Kosovske rijeke iz 2014. godine bio je predviđen sistem odbrane od poplava koji se bazira na izgradnji betonskog nasipa obloženog kamenom, riječno korito obloženo betonom sa betonskim stabilizacijskim pragovima u koritu rijeke, pregradni zid. Projektno rješenje je ocjenjeno kao oklišno neprihvatljivo jer ne uvažava prirodne karakteristike vodotoka. Predloženo je da se koriste obloge od prirodnih materijala kako bi se ublažile posljedice inženjerskih intervencija na živi svijet i pomoglo održavanju prirodnih koridora. Predviđeno projektno rješenje značajno mijenja prirodne karakteristike, što je moglo imati negativne posljedice po riječni ekosistem.

Stoga se u 2018. godini pristupilo izradi novog projektnog rješenja. Novo projektno rješenje iz 2018. godine koje je uradio Institut za hidrotehniku d.d. Sarajevo predviđa regulaciju korita izvođenjem trapeznog korita sa kosinama obloženim kamenom u betonu u dužini od 152,63 m. Ovo rješenje je okolišno prihvatljivije jer se izbjegava betoniranje korita i koristi kamena obloga koja je prirodniji materijal od betonske. Ovakvo rješenje je i vizualno privlačnije.

Uzimajući u obzir prirodu predloženog projekta, očekuje se da mogu postojati nepoželjni okolišni uticaji u fazi izgradnje. Treba napomenuti da će se dijelovi građevinskih radova odvijati u urbanoj sredini, okolini koja je već pod velikim uticajem ljudskih aktivnosti. Šire gledano, uticaji u fazi izgradnje će biti sljedeći:

- **Zbijanje tla i širenje prašine:** uslijed kretanja građevinske mehanizacije i zemljanih radova moguće su pojave zbijanja tla i emisije prašine u zoni izvođenja građevinskih radova.
- **Nivoi buke:** Korištenje opreme na mjestima izgradnje kao što su bageri, buldožeri, kamioni za prijevoz materijala, valjci, mašine za razbijanje kamena mogu stvoriti buku koja je iznad nivoa ambijentalne buke.
- **Zagađenje tla i vode:** Tokom aktivnosti izgradnje kada se koriste mašine postoji mogućnost kontaminacije tla zbog incidentnog izlivanja ulja i goriva iz građevinskih mašina. U zoni građenja nastaje i građevinski otpad koji, ako nije adekvatno zbrinut, ima negativan uticaj. Izvođenje radova u koritu vodotoka rezultira privremenim zamućenjem vodotoka.
- **Flora i fauna:** radovi u koritu i privremeno zamućenje, ugrožavaju riječne habitate. Uticaj na druga staništa se ne očekuje.
- **Kulturno-historijsko naslijeđe:** ukoliko u zoni izvođenja radova postoje nalazi od kulturno-historijske vrijednosti isti mogu biti ugroženi građevinskim radovima.
- **Vodni režim:** Građevine na regulaciji korita mijenjaju vodni režim povećavajući propusnu moći. One smanjuju retencijske sposobnosti korita (povećanje maksimalnih protoka, smanjenje trajanja vodnih valova, smanjenje minimalnih protoka nizvodno od zahvata). Promjena vodnog režima je samo posljedica regulacije korita i može negativno utjecati na poplave nizvodno od zahvata.

2.2 POTENCIJALNI UTJECAJI OD PROJEKTA

Uopćeno, svi negativni uticaji u fazi izgradnje su u slučaju ovog projekta privremeni i mogu se ublažiti primjenjujući dobre građevinarske prakse.

Uz predložene izmjene projektnog rješenja ne očekuju se značajni negativni uticaji na prirodni okoliš u fazi korištenja.

Tabela 2 Utjecaji projekta po fazama

Utjecaji	Foča-Ustikolina (Kosovska)
Mogući utjecaji u fazi izgradnje	Erozija tla Ispuštanje prašine Buka Zagađenje tla i vode Uticaj na vodeni ekosistem
Mogući utjecaji u fazi korištenja	Zaštita od poplava ugroženog područja Dionica rijeke na kojoj se grade zaštitni objekti je na rubu urbanog području. Nema značajnog uticaja na prirodni okoliš u zoni oko rijeke.
Značaj utjecaja	Minimalan ukoliko se primjene mjere ublažavanja

Izgradnja sistema za odbranu od poplava bazira se na uređenju obala, radi se o sprječavanju relativno malih površina plavljenja urbanog područja i relativno malim dubinama. Prema tome zapremina zadržane vode koja bi eventualno uticala na retardaciju prirodnog vala u rijeci je zanemariva, u odnosu na zapreminu vodnog vala, pa je nizvodni utjecaj na druge korisnike manje značajan.

3 PLAN OKOLIŠNOG UPRAVLJANJA

3.1 PLAN MJERA UBLAŽAVANJA I ODGOVORNOSTI

Iako se konačna odgovornost za provođenje Plana okolišnog upravljanja ostavlja na nivou jedinice za implementaciju projekata, te će se istoj prenijeti zahtjevi Svjetske banke po pitanju zaštite okoliša, tenderska i ugovorna dokumentacija će se koristiti da se ova ista odgovornost prenese sa jedinice za implementaciju na izvođača radova. U sklopu same jedinice za implementaciju projekata zadatak za praćenje implementacije ovog dokumenta bit će dodijeljen jednoj od postojećih funkcija.

Poželjno je da se odabere nadzorni organ koji će biti upoznat sa mjerama zaštite okoliša i sa okolišno prihvatljivim praksama u izgradnji, koji će održati kratki trening uposlenicima izvođača radova prije početka istih, u cilju bolje implementacije zahtjeva iz Plana okolišnog upravljanja.

Tabela 3 Plan mjera ublažavanja i odgovornosti

Mjere ublažavanja	Odgovornost	Troškovi
Sačuvati priobalnu vegetaciju (rizomi, podloge, gaj), prikladno smještanje i integracija u nove strukture obaloutvrda koliko je moguće.	Općina Foča Ustikolina da specificira u projektnom zadatku	Nema dodatnih troškova, sadržani su cijeni izrade nove projektne dokumentacije.

Mjere ublažavanja	Odgovornost	Troškovi
Primjeniti dobre prakse kod izgradnje koji su dati u nastavku ove tabele	Izvođač radova	Nema dodatnih troškova
Izbjegavati izgradnju tokom sezone razmnožavanja (februar-maj). Poželjno bi bilo izvoditi građevinske radove u sezoni malih voda, koja je najčešće u razdoblju od jula do septembra	Izvođač radova	Nema dodatnih troškova

Plan upravljanja okolišem kao i dobre prakse koje se nalaze u sklopu ovog dokumenta će biti sastavni dio tenderske dokumentacije i ugovora sa izvođačem radova i nadzorom. Na taj način će se osigurati da izvođač radova preuzme na sebe odgovornost za provođenje određenih mjera, dok će nadzor da utvrdi da li su se iste provele.

Zahtjevi u pogledu dobrih građevinskih praksi koji će biti uključeni u Ugovor o izvođenju radova su sljedeći:

Opći zahtjevi

- Izvođači će biti dužni slijediti praksu dobre okolišne gradnje u svim građevinskim djelatnostima, te smanjiti na najmanju moguću mjeru štete nanosene vegetaciji, tlu, podzemnim vodama, površinskim vodama, krajoliku, kao i uznemiravanje naselja i lokalnih komunikacija.
- Primjena zaštite okoliša i mjera za ublažavanje, kao i monitoring, provodit će se paralelno s građevinskim aktivnostima. Oni će početi u trenutku kada se radnici, oprema i/ili materijal smjeste na gradilište, a završit će s prestankom građevinskih radova, kada svi radnici, oprema i/ili materijal napuste gradilište i kada okoliš bude vraćen u prvobitno stanje.
- Izvođač ima obvezu da imenuje koordinatora za zaštitu na radu i zaštitu okoliša koji će biti odgovoran za osiguranje usklađenosti sa zakonima i ciljevima zaštite okoliša, sigurnosti na radu i zaštite od požara.
- Izvođač treba osigurati red, disciplinu i profesionalnu odgovornost svih zaposlenika na gradilištima. Rad i boravak moraju biti ograničeni isključivo na zonu građevinskih radova, a štetu na privatnom vlasništvu, zemljištu i usjevima treba izbjegavati. Treba osigurati redovne kontakte s predstavnicima lokalnih stanovnika (mjesnih zajednica) sa svrhom razmjene informacija ili radi pronalaženja rješenja za eventualne sporove (nastale povredom prava vlasništva, oštećenjima prilikom građevinskih radova, itd.).

Snabdijevanje i prijevoz materijala

- Prilikom kupovine materijala za izgradnju Izvođač će odabrati proizvođača/dobavljača koji radi u skladu s važećom okolišnom dozvolom, ukoliko mu je ista potrebna u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša FBiH, ili drugim okolišnim standardima koji su priznati u BiH i/ili EU.
- U cilju sprječavanja emisije prašine, Izvođač je dužan prevoziti građevinski materijal u kamionima prekrivenim ceradom. Prijevoz kamena i šljunka vrši se u vlažnom stanju. Brzina vozila ne smije prelaziti 30 km/h. Izvođač će izbjegavati nepotrebne vožnje.

Organizacija gradilišta

- Izgradnja bi trebala početi (ako je moguće) u doba godine kada se mogu koristiti prednosti suhog tla, tj. kada je zbijanje i degradacija kroz korištenje na minimalnoj razini.

- Koristit će se odgovarajuće mašine i/ili zaštitne ploče koje bi mogle spriječiti zbijanja tokom uklanjanja zemljišta, npr. korištenjem tračnica ili pneumatika niskog tlaka na mjestima koja ukazuju na mogućnost zbijanja. Koristit će se odgovarajući postupci za odvojeno uklanjanje, rukovanje, skladištenje i zamjenu humusa i podzemlje.
- Izvođač će uspostaviti privremeno odlagalište za građevinski materijal, prostor za ispiranje pumpi za beton i miješalica, te prostor za pranje auto-guma s odgovarajućim sredstvom za čišćenje. Privremena odlagališta za iskopni materijalom (zemlja) bit će smanjen na maksimalno 2m visine, kako bi se spriječilo zbijanje uzrokovano težinom zemlje, a vrijeme čuvanja će se smanjiti na minimum.
- Izvođač će osigurati da je sva građevinska oprema licencirana i odobrena u skladu s lokalnim propisima, i ako je moguće, certificirana u skladu sa standardima EU.
- Izvođač radova dužan je koristiti moderne mašine i vozila koji zadovoljavaju okolišne standarde u pogledu emisije štetnih gasova (potpuno izgaranje).
- Izvođač radova dužan je koristiti moderne mašine i vozila koji predstavljaju izvore buke (motor, ispušni sistem). Ovo uglavnom podrazumijeva nabavku novih mašina ili provođenje mjera za ugradnju dodatne zvučne izolacije, kao i njeno konstantno održavanje. Osim toga, preporučuje se da mašine jedino trebaju raditi u razdoblju 07-17 sati na svim dionicama trase čija udaljenost od najbliže stambene kuće iznosi manje od 60m.
- Izvođač radova dužan je koristiti biorazgradiva maziva i ulja za mjenjače. Održavanje, punjenje i čišćenje mašina mora biti obavljeno izvan gradilišta i izvan područja s površinskom vodom.
- Izvođač će odrediti i slijediti kontrolne mjere za prašinu koja nastaje tokom rukovanja s opremom i/ili prilikom radova na obnovi. Izvođač mora dostaviti plan u kojem su predloženi putevi za prevoz materijala, a također treba dati izjave o predloženoj metodi za kontrolu prašine na mjestima gdje se ne može izbjeći prevoz kroz naselja.
- Izraditi projekt organizacije gradilišta sa odgovarajućim rješenjima za odvodnju i tretman sanitarnih otpadnih voda, kao i oborinske vode iz zone gradilišta. Odvoditi korištenu vodu sa gradilišta sa odgovarajućim kanalizacionim sistemima, po potrebi sakupljati u vodonepropusnim spremnicima i tretirati na propisani način (bilo na licu mjesta, ili na udaljenoj lokaciji), a prije ispuštanja u recipijent ili sistem gradske kanalizacije.
- Izvođač će osigurati da se parkirna mjesta mašina i vozila te smještajni kontejneri radnika ne nalaze unutar poljoprivrednih područja, da ne utječu na vodotoke i ne utječu na ugroženu floru i faunu.
- Izvođač će osigurati zaštitu područja koja su osjetljiva na eroziju zaštitnim objektima (privremene brane, ograde,) i zasađivanjem nakon završetka građevinskih radova.

Izvođenje građevinskih radova

- Tokom izvođenja zemljanih radova, humusni sloj će se odlagati na hrpe koje neće biti više od 2m i bit će zaštićen od zagađenja kako bi zadržao svoju plodnost.
- U cilju smanjenja negativnih utjecaja na rijeku i riječne obale na minimum, aktivnosti na izgradnji koje se vrše na ili u blizini površinskih vodnih tijela, trebaju se provoditi u vrijeme sezone malih voda, koja je najčešće u razdoblju od jula do septembra. Preporučuje se da se ovo uzme u obzir prilikom pripreme rasporeda aktivnosti.
- Sva rukovanja sa naftom i njenim derivatima u procesu izgradnje i nabavke mašina, obavljaju se uz najveće mjere zaštite radi izbjegavanja prolijevanja. Sva ambalaža za naftu i ostale naftne derivate mora biti sakupljena i odnesena na kontrolirano odlagalište Izvođača, odakle će biti odvezeni od strane ovlaštenog komunalnog poduzeća. U slučaju nesreća, izlivanja goriva ili maziva u okoliš, potrebne su hitne intervencije u skladu s postupcima za ispuštanje goriva i maziva.
- Mašine i vozila se neće prati u zoni radova.

- Otpadne vode iz WC-a radnika neće biti ispuštene u zemlju niti u vodotoke.
- Otpadom će se upravljati u skladu sa Planom upravljanja otpadom
- Odlaganje iskopanog materijala i bilo kakvog drugog čvrstog otpada u vodotoke bit će zabranjeno.
- Vožnja mašina u rijekama, potocima, ili na njihovim obalama ne bi trebala biti dozvoljena, osim u situacijama kada se to ne može izbjeći zbog izgradnje neke posebne strukture.
- Dna korita rijeka će biti zaštićena i ne smiju biti potpuno blokirana tokom kopanja u cilju zaštite postojećih vodnih koridora za neometanu komunikaciju između živih vrsta koje žive na dnu i onih koji slobodno plivaju. Restauraciju postojećih obala treba osigurati kroz sadnju odgovarajuće vegetacije na oštećenim terenima.
- Izvođač će provesti odgovarajuće mjere kontrole prometa, u skladu sa zakonom, za vrijeme trajanja ugovora, i takve mjere moraju najprije biti odobrene od strane Nadzornog inženjera. Mjere za upravljanja sigurnosti u prometu će uključivati privremenu rasvjetu i odgovarajuću signalizaciju tokom kopanja i radova na rehabilitaciji.
- Izvođač treba imenovati stalno osoblje koji će biti angažirano na pitanjima sigurnosti u prometu, te će biti odgovorno za provedbu mjera sigurnosti prometa i provedbu prometnih mjera koje su propisane državnim zakonima, a koje će uključivati: (i) pregled stanja i položaja opreme za kontrolu prometa u upotrebi, (ii) pregled nacрта - dio koji se odnosi na opremu za kontrolu prometa koja je potrebna za osiguranje sigurnog i učinkovitog protoka prometa, (iii) ispravka svih prometnih nedostataka gdje je to primjenjivo, (iv) kontrola radnih zona, rukovanje opremom i skladištenje, rukovanje materijalom i skladištenje vezano uz sigurnost u prometu.
- Izvođač ne smije ostaviti iskopane rovove bez nadzora, te mora ograditi i označiti sve otvorene rovove kako bi se spriječile eventualne nesreće.

Organizacija gradilišta nakon završetka radova

- Izvođač također mora ukloniti sve posebne objekte i mjesta koja se koriste kao podrška izgradnji uključujući privremene zgrade i njihove temelje, privremene instalacije (elektro, vodne i kanalizacijske instalacije) i opremu (bazen za sedimentaciju), vraćanje privremenih cesta u prvobitno stanje (posebno u šumskom području i na privatnoj imovini), i radnih površina, uklanjanje ograde, znakova i obavijesti.
- Izvođač će ukloniti sav građevinski otpad.
- Sva građevinska područja i ostala područja koja su bila pod utjecajem tokom izgradnje, vratit će se u prvobitno stanje, ovisno o budućem korištenju zemljišta.
- Aktivnosti na vraćanju u prvobitno stanje će započeti odmah nakon zakopavanja cijevi.
- Građevinsko područje se mora zasadi vrstama sačuvanim u tresetu i dopunjeno odgovarajućim materijalom, ako je potrebno.

Nadzor građevinskih radova će dostavljati, u sklopu redovnog izvještaja sa terena, pregled implementacije mjera koje su navedene u tablici za ,monitoring.

Konačna odgovornost za provođenje ovog Plana upravljanja okolišem ostaje pri jedinici za implementaciju projekata pri Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

3.2 PLAN OKOLIŠNOG MONITORINGA

U fazi izgradnje vrši se monitoring ispunjenosti uvjeta datih u smjernicama za dobre građevinske prakse. Provjeru ispunjenosti vrši Nadzorni organ, a na osnovi liste za provjeru date u tabelama 5, 6 i 7. Ove liste sadrže detaljnu specifikaciju mjera koje su predmet monitoringa.

Tabela 4 Plan okolišnog monitoringa u fazi građenja i fazi korištenja

Faza	Predmet monitoringa	Gdje?	Kako?	Kada?	Troškovi		Odgovornost	
					Postavka	Korištenje	Postavka	Korištenje
Izgradnja	Da li gradilište ispunjava uvjete iz smjernica za dobre građevinske prakse	Na gradilištu	Vizuelni nadzor, uvid u dokumentaciju	Tokom izvođenja radova	n/a	n/a	Nadzorni organ	Nadzorni organ
Korištenje	Održavanje objekata za odbranu od poplava	Na lokaciji projekta	Vizuelni nadzor, uvid u dokumentaciju	Godišnje	n/a	n/a	Vodoprivredni inspektor	Vodoprivredni inspektor

Jedinica za implementaciju projekta će u sklopu tenderske dokumentacije za odabir Nadzornog organa, specificirati obavezu vršenja nadzora i nad Planom okolišnog upravljanja, te će priložiti liste za provjeru koje Nadzorni organ popunjava prilikom monitoringa, odnosno vršenja nadzora.

Tabela 5 Opći zahtjevi- lista za provjeru

Mjera	Odgovornost	Izvršenje	Izvor potvrde
Imenovati koordinatora za zaštitu na radu i zaštitu okoliša koji će biti odgovoran za osiguranje usklađenosti sa zakonima i ciljevima zaštite okoliša, sigurnosti na radu i zaštite od požara.	Izvođač radova	Da ☐	Rješenje o imenovanju
		Ne ☐	
Održati sastanke sa predstavnicima lokalnih stanovnika (mjesnih zajednica) sa svrhom upoznavanja sa početkom radova i/ili radi pronalaženja rješenja za eventualne sporove (nastale povredom prava vlasništva, oštećenjima prilikom građevinskih radova, itd.).	Izvođač radova	Da ☐	Zapisnici sa sastanaka sa listom učesnika i fotografijama
		Ne ☐	
Građevinski materijal (beton i kamen) nabaviti od proizvođača/dobavljača koji posjeduje važeću okolišnu dozvolu	Izvođač radova	Da ☐	Ugovor za nabavku sa priloženom okolišnom dozvolom
		Ne ☐	
Građevinska oprema je licencirana i odobrena u skladu s lokalnim propisima, i ako je moguće, certificirana u skladu sa standardima EU.	Izvođač radova	Da ☐	Kopije licenci
		Ne ☐	
Građevinska mehanizacija i transportna vozila zadovoljavaju okolišne standarde u pogledu emisije štetnih gasova (potpuno izgaranje).	Izvođač radova	Da ☐	Kopije potvrda o tehničkoj ispravnosti sa mjerenjem emisija
		Ne ☐	

Tabela 6 Uređenje gradilišta- lista za provjeru

Mjera	Odgovornost	Izvršenje	Izvor potvrde
Izraditi projekt organizacije gradilišta	Izvođač radova	Da ☐	Kopija projekta organizacije gradilišta
		Ne ☐	
Sanitarne čvorove predvidjeti u projektu kao mobilne ili fiksne sa priključkom na kanalizaciju ili vodonepropusnom septičkom jamom.	Izvođač radova	Da ☐	Kopija projekta organizacije gradilišta Vizuelna provjera na gradilištu
		Ne ☐	
Parkirna mjesta mašina i vozila te smještajni kontejneri radnika se ne nalaze unutar šumskih ili poljoprivrednih područja, ne utječu na vodotoke i ne utječu na ugroženu floru i faunu.	Izvođač radova	Da ☐	Kopija projekta organizacije gradilišta Vizuelna provjera na gradilištu
		Ne ☐	
Uspostaviti privremeno odlagalište za građevinski materijal.	Izvođač radova	Da ☐	Kopija projekta organizacije gradilišta Vizuelna provjera na gradilištu
		Ne ☐	
Uspostaviti prostor za ispiranje pumpi za beton i miješalica, te prostor za pranje auto-guma s odgovarajućim sredstvom za čišćenje.	Izvođač radova	Da ☐	Kopija projekta organizacije gradilišta Vizuelna provjera na gradilištu
		Ne ☐	
Uspostaviti privremena odlagališta za zemljani materijal iz iskopa maksimalne visine 2m, kako bi se spriječilo zbijanje uzrokovano težinom zemlje. Odlaganje iskopanog materijala i bilo kakvog drugog čvrstog otpada u vodotoke bit će zabranjeno.	Izvođač radova	Da ☐	Kopija projekta organizacije gradilišta Vizuelna provjera na gradilištu
		Ne ☐	
Izraditi plan transportnih ruta u kojem su predloženi putevi za prijevoz materijala. Izbjegavati prijevoz kroz naselja. Projektom predvidjeti postavljanje odgovarajuće sobračajne signalizacije.	Izvođač radova	Da ☐	Kopija projekta organizacije gradilišta Vizuelna provjera na gradilištu
		Ne ☐	
Ograditi i označiti sve	Izvođač radova		Kopija projekta

Mjera	Odgovornost	Izvršenje	Izvor potvrde	
otvorene robove kako bi se spriječile eventualne nesreće.		Da	☐	organizacije gradilišta
		Ne	☐	Vizuelna provjera na gradilištu
Izraditi proceduru za postupanje u slučaju incidentnog izlivanja ulja i masti	Izvođač radova	Da	☐	Kopija procedure
		Ne	☐	
Nabaviti vreće sa pijeskom za apsorpciju incidentno izlivenih ulja i masti, držati ih na jasno vidljivom i označenom mjestu na gradilištu	Izvođač radova	Da	☐	Vizuelna provjera na gradilištu
		Ne	☐	
U cilju smanjenja negativnih utjecaja na rijeku i riječne obale na minimum, aktivnosti na izgradnji koje se vrše na ili u blizini površinskih vodnih tijela, trebaju se provoditi u vrijeme sezone malih voda, koja je najčešće u razdoblju od jula do septembra. Preporučuje se da se ovo uzme u obzir prilikom pripreme rasporeda aktivnosti.	Izvođač radova	Da	☐	Kopija projekta organizacije gradilišta Vizuelna provjera na gradilištu
		Ne	☐	
Radovi u riječnom koritu izvode se sa zagatima radi osiguranja koridora za živi svijet i sprječavanja erozije	Izvođač radova	Da	☐	Kopija projekta organizacije gradilišta Vizuelna provjera na gradilištu
		Ne	☐	
Izraditi plan upravljanja otpadom sa gradilišta i građevinskim otpadom	Izvođač radova	Da	☐	Kopija plana
		Ne	☐	

Tabela 7 Zatvaranje gradilišta -lista za provjeru

Mjera	Odgovornost	Izvršenje	Izvor potvrde	
Sva građevinska područja i ostala područja koja su bila pod utjecajem tokom izgradnje, vraćena su u prvobitno stanje.	Izvođač radova	Da	☐	Građevinska knjiga Vizuelni pregled
		Ne	☐	
Svi posebni objekti i mjesta koja se koriste kao podrška izgradnji (privremeni objekti, saobraćajnice, oznake) su uklonjeni	Izvođač radova	Da	☐	Građevinska knjiga Vizuelni pregled
		Ne	☐	
Zone izvođenja radova u kojima je uklonjena vegetacija radi građenja, rekultivirana je sadnjom vegetacije.	Izvođač radova	Da	☐	Građevinska knjiga Vizuelni pregled
		Ne	☐	

4 RAZVOJ KAPACITETA I POTREBE ZA OBUKOM

Za poslove implementacije ovog Plana neće biti potrebe za posebnom obukom. Nadzorni organ koji bude vršio poslove nadzora ovoga plana, treba da ima odgovarajuće kvalifikacije, odnosno da ima diplomu građevinskog inženjera sa najmanje 5 godina iskustva na vršenju poslova Nadzornog organa.

Vodoprivredni inspektor vrši poslove nadzora u fazi korištenja u skladu sa ovlaštenjima. Posebna obuka i nabavka opreme neće biti potrebna.

Za funkcionalno korištenje sistema odbrane od poplava i efikasnu odbranu, potrebna je nabavka opreme za kantonalni i operativne centre za civilnu zaštitu, kao i sredstva za komunikaciju, dojavu i upozoravanje koja treba da budu na raspolaganju svim sudionicima odbrane od poplava.

U tabeli 8 nalazi se pregled dodatnih materijalno-tehničkih sredstava koja su u sklopu izrade dokumenta i terenskih posjeta identificirana kao potrebna za dalju odbranu od poplava za Foča Kosovska.

Tabela 8 Nedostajuća materijalno-tehnička sredstva za odbranu od poplava za Općinu Foča Ustikolina

R/B	NAZIV OPREME	KOLIČINA Kom.	Red br	Cijena KM	Naziv MTS-a	Količina Kom.	Cijena KM
1	Vreće za pijesak	2000	24.	4000	Kolotura do 1000 kg	2	1800
2	Pijesak za punjenje vreća	50 m ³	25.		Vatrogasno crijevo ø 50	10	2300
3	Gumena čizme	50	26.	2500	Vojni šator kapaciteta 50 kreveta	2	2000
4	Ribarske čizme	30	27.	1500	Megafon	3	100
5	Kabanice	50	28.	1800	Terensko vozilo za evakuaciju	1	21.500 (Lada Niva)
6	Kišna odijela	50	29.	3000	Akumulatorska lampa	3	300
7	Pojas za spašavanje	15	30.	3000	Agregat 4 – 6 kw	2	900
8	Gumene rukavice	100	31.	300	Vreće za spavanje	30	4500
9	Alat za čišćenje	50	32.		Radio uređaj UKV bazna stanica	1	
10	Kanisteri za vodu 10 l	Kompleta 50	33.	250	Kanisteri za vodu 20 l	20	150
11	Gumeni čamac za pet osoba sa motorom	2	34.	8000	Deke	100	3000
12	Vodena pumpa sa usisnim crijevom ø 50	2	35.	1400	Radio uređaj prenosni	10	
13	Muljna pumpa	3	36.	2100	Poljski krevet sklapajući	50	
14	Metalne ljestve kukače	1	37.	200	Nosila	5	
15	Metale ljestve sastavljače	1	38.	200	Sanitetska-sklopiva	3	900
16	Konop za izvlačenje ø12 mm	5	39.	375	Motorna žaga	50	
17	Set prve pomoći	5	40.	50	Pribor za jelo	Kompl.	
18	Motorne sanke	1	41.	10000	Radni kombinezon	50	2500
19	Čekić macola 5 kg	2	42.	100	Ručna kolica	10	
20	Čaklja	5	43.	50	Motorna pila za beton i željezo	2	6000
21	Sjekira	5	44.	75	Capin	5	
22	Prikolica za voženje čamca	1	45.	1500	Kosjer	5	
23	PVC folija	50 kg	46.	2500	Rezervoar za vodu PVC 1000l	3	450
					Mehanizacija za angažovanje na odbrani od poplava		

U tabeli 9 nalazi se pregled opreme potrebne za neovisnu komunikaciju i dojavu opasnosti od poplava za cijeli Kanton.

Tabela 9 Specifikacija opreme za Kantonalni i Općinske operativne centre i rukovodioce odbrane od poplava

Red. br.	Opis uređaja- Opreme	Kol.	Jedinična cijena KM	Ukupna cijena KM	Korisnik
1	Profesionalna bazna radio stanica, VHF opsega	5	2600,00	13000,00	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo za privredu BPK • Kantonalni štab civilne zaštite, • Općinski štab civilne zaštite
2	Profesionalni bazni repetitor, VHF opsega	1	8000,00	8000,00	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo za privredu BPK • Kantonalni štab civilne zaštite, • Općinski štab civilne zaštite
3	Profesionalna ručna radio stanica, VHF opsega	18	1800,00	36000,00	<ul style="list-style-type: none"> • Ministar- Glavni rukovodioc odbrane od poplava • Kantonalni štab civilne zaštite- Rukovodioc • Načelnik Općine- Glavni rukovodilac odbrane od poplava • Područni rukovodilac obrane od poplava po pojedinim poplavnim područjima
4	Telefon/Fax stacionarni	5	200,00	1000,00	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo za privredu BPK • Kantonalni štab civilne zaštite, • Općinski štab civilne zaštite
5	Računar klase pentium sa printerom komplet	5	2000,00	10000,00	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo za privredu BPK • Kantonalni štab civilne zaštite, • Općinski štab civilne zaštite
6	Mobilni telefon	15	300,00	4500,00	<ul style="list-style-type: none"> • Ministar- Glavni rukovodioc odbrane od poplava • Kantonalni štab civilne zaštite- Rukovodioc • Načelnik Općine- Glavni rukovodilac odbrane od poplava • Područni rukovodilac obrane od poplava po pojedinim poplavnim područjima
7	Priključak na Internet (opremu obezbjeđuje davalac usluge - telekom ili drugi operater	5			<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo za privredu BPK • Kantonalni štab civilne zaštite, • Općinski štab civilne zaštite

5 ALTERNATIVE

U glavnom projektu iz 2018. godine kao varijantna rješenja analizirano je pet varijanti oblaganja različitim materijalima, i to:

Varijanta	Obloga dna korita	Obloga obala	Kaskade	Napomena
Var 1	Kamen u betonu	Kamen u betonu	Ne	
Var 2	Gabioni	Kamen u betonu	Ne	Predloženo rješenje nije uobičajeno u praksi.
Var 3	Gabioni	Reno madraci	Ne	Ograničavajući uvjeti za usvajanje

Varijanta	Obloga dna korita	Obloga obala	Kaskade	Napomena
				Reno madraca su vrijednost kritične brzine i vrijednost kritičnog vučnog napona. Navedeni kriterijumi nisu zadovoljeni te se ova varijanta nije mogla prihvatiti jer ne zadovoljava projekte kriterije.
Var 4	Gabioni	Gabioni	Ne	Potok je bujičnog karaktera. Ukoliko se na razmatranoj dionici javi proticaj veći od usvojenog mjerodavnog proticaja, mogu se javiti brzine koje su veće od graničnih izazivajući na taj način deformaciju gabiona
Var 5a	Gabioni	Gabioni	Ne	Potok je bujičnog karaktera. Ukoliko se na razmatranoj dionici javi proticaj veći od usvojenog mjerodavnog proticaja, mogu se javiti brzine koje su veće od graničnih izazivajući na taj način deformaciju gabiona
Var 5b	Gabioni	Gabioni	Da	Potok je bujičnog karaktera. Ukoliko se na razmatranoj dionici javi proticaj veći od usvojenog mjerodavnog proticaja, mogu se javiti brzine koje su veće od graničnih izazivajući na taj način deformaciju gabiona

Analizirane varijante predstavljene su na radionici koja je održana u Goraždu, 23.06.2016. godine. Nakon radionice predstavnici zainteresiranih strana su u pismenoj formi dostavili svoje mišljenje, odnosno stav po pitanju optimalnih rješenja regulacija za sve dionice. Komentari institucija su uvaženi i optimalna varijanta koja je usvojena je Varijanta 1.

6 PROCES JAVNIH KONSULTACIJA

- Javna rasprava je održana 16. januara 2014. godine u Goraždu sa početkom u 11 sati.
- Dokumenti za javnu raspravu javno su dostupni u elektronskoj verziji na web stranicama Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva <http://www.fmpvs.gov.ba> kao i na web stranicama PIU Šumarstva i poljoprivrede <http://portal.piusum.ba>, te odštampani primjerak u prostorijama PIU Šumarstva i poljoprivrede na adresi: Trampina 4, 1. sprat, 71000 Sarajevo.
- Ciljani pozivi upućeni su unaprijed identificiranim zainteresiranim stranama iz institucija na raznim nivoima koje se bave okolišem i civilnom sektoru.
- Rok za dostavu primjedbi, mišljenja i prijedloge o Izvještaju o okolišnoj procjeni i Planu upravljanja okolišem u pismenoj formi bio je 18. januara 2014. godine.
- Predstavnici općine Foča-Ustikolina su se složili sa mišljenjem da je potreban redizajn projektnog rješenja, ali su izrazili bojazan da će to stopirati radove, jer općina nema sredstava za nabavku usluga za projektiranje. Gdin Dunder je rekao da će se u okviru projekta koje vodi PIU planirati i ove potrebe, te ni bi trebalo doći do usporavanja realizacije ovog urgentnog projekta.

Nakon ovih javnih konsultacija pristupilo se izradi novog Glavnog projekta čije rješenje je razmatrano ovim ažuriranim Planom upravljanja okolišem.